

družino, ktera spada pod eno kraljestvo ali cesarstvo. Toliko raji pa bo poslušal vse to, ako se mu pripovedujejo gotove reči, na ktere se more zanašati, da so resnične.

Podajaje svojim bravcem tak popis našega cesarstva, jih moremo zagotoviti, da se ne opira na pravlice, ampak na gotove pozvede, ki si jih je nabrala tista slavna kancelija, ki se peča s statičnimi popisi avstrijskega cesarstva in ki je ravno na svetlo dala velike bukve, ktere obsegajo mnogo mnogo mičnega berila od leta 1851. Da se je od leta 1851 do današnjega dne že marsikaj premenilo, je res; vendar toliko ne, da bi pričujoči popis ne bil pomina vreden, zakaj take popisovanja, kakor jih bodo bravci naši v tem popisu brali, se ne morejo iznova vsako leto napravljati. (Število mest itd. se ne ujema z navadnim. Vred.)

Po tem predgovoru bomo začeli ogled avstrijskega cesarstva, in sicer

1. njegove velikosti.

Avstrijsko (estrajško) cesarstvo ali vse dežele našega cesarstva merijo skupaj 11 milijonov in 59.390 avstrijskih štirjaških ali kvadratnih milj. Da bode vsak naših bravcov lože to dolgost in širokost planjave našega cesarstva presodil, mu povémo, da avstrijska štirjaška milja meri 10.000 oralov ali johov, oral ali joh pa 1600 sežnjev ali klafter po dolgem in širokem.

Poglejmo sedaj, kako velike so posamne avstrijske dežele:

Avstrija (Estrajh) pod reko Anižo	meri	34.449	avstr. milj.
Avstrija (Estrajh) nad reko Anižo	"	20.847	"
Solnograško (Salcburško)	"	12.452	"
Štajarsko	"	39.019	"
Koroško	"	18.026	"
Krajnsko	"	17.357	"
Teržaško in Goriško	"	13.881	"
Tiroljsko in Vorarlbersko	"	50.012	"
Česko	"	90.285	"
Marsko	"	38.629	"
Šlezko	"	8945	"
Galicija in Krakovo z okolico	"	136.066	"
Bukovina	"	18.131	"
Dalmatinsko	"	22.230	"
Lombarško	"	37.509	"
Benečansko	"	41.499	"
Ogersko	"	312.335	"
Serbska Vojvodina in Temeški Banat	"	52.112	"
Horvaško in Slavonsko	"	31.826	"
Erdeljsko (Sedemgraško)	"	105.480	"
Vojaška Granica	"	58.300	"

2. Število seliš, hiš in rodovin ali družin.

	Mest.	Tergov.	Vasi.	Hiš.	Družin.
V Avstrii pod Anižo	35	240	4312	168023	346373
V Avstrii nad Anižo	14	97	6011	107870	164705
V Solnograškem	3	21	734	21486	30472
Na Štajarskem	20	94	3506	167493	200888
Na Koroškem	11	25	2747	47785	62124
Na Krajnskem	14	17	3174	69827	111032
Na Teržašk. in Gorišk.	30	14	947	71179	120409
V Tiroljih in Vorarlb.	22	28	1427	122205	171371
Na Českem	318	237	12105	591634	1081117
Na Marskem	90	181	3029	258605	438319
Na Šlezkem	27	5	662	55819	104219
V Galiciji in Krakovi	95	193	5986	705782	1146076
V Bukovini	3	4	276	65213	84494
V Dalmaciji	15	32	868	71452	93452
V Lombardii	13	116	1980	302987	536040
Na Benečanskem	28	233	551	377433	472109
Na Ogerskem	95	595	10637	1214229	1906470
V Vojvodini in Tem. B.	8	65	823	243547	352580
Na Horvašk. in Slav.	9	47	3020	103337	208632
Na Erdeljskem	25	65	2754	419863	498657
Na vojaški Granici	12	9	1759	110451	113932

V vsem skupaj je tedaj v našem cesarstvu 887 mest, 2318 tergov, 67308 vasi, 5 mil. 296220 hiš, 8 mil. 242471 rodovin ali družin. (Dalje sledi.)

Pomenki ljubljanskega zgodovinskega zbora.

5. dan t. m. je bil mesečni zbor zgodovinskega društva, kterege so sopet prevzvišeni gospod deželni poglavar s svojo nazočnostjo počastili.

Drugi *) predmet današnjega zbora so bili dopisi med vodstvom ljubljanske gimnazije in vodstvu novomeških, krajnskih in postojnskih gimnazijalnih šol in pa mnoge druge šolske zadeve ob času francozkega gospodstva na Krajnskem. Gimnazijalni vodja gosp. Nečásek je zboru na znanje dal to in uno. Omenjeno dopisovanje je prav očitno razodelo, kako težavno je upeljanje novih šolskih uredb. Gospod vodja je potem razložil predpise zastran učenja in strahovanja v centralnih šolah (vseučilišču) v Ljubljani od 22. avg. 1810, ki so tako na drobno izdelani, da morejo veljati kot izgled vsem enakim predpisom, in kateri razodevajo tadanje razmere na Krajnskem, še bolj pa namere francozkega gospodarstva. 7 fakúlt (razdelov visoke šole) se je imelo ustanoviti, pa se niso napravile vse.

Gosp. družtveni tajnik dr. Kosta je govoril o name-nu in uredbi germaniškega muzeja, ki je bil leta 1852 v Norimberku ustanovljen, in kterege opravilstvo za Ljubljano in okolico ljubljansko je na prošnjo ondašnjega vodstva gosp. Kosta prevzel. Želeti bi bilo — je rekel gosp. doktor — da bi se ta veličanska naprava verlo podpirala ali z doneski za nabirko muzejno ali z dnarji. Vse to on rad natanjčnije pové, kdor misli v to družtvo stopiti, ktera izdaja zanimive letopise, ki se tudi lahko pri gosp. doktorju vidijo.

Potem je gosp. tajnik omenil tri rokopise, ki so bili družtvu poslani, namreč gosp. Hicingerjev spis v Mitratovi špilji poleg Černomlja, — naznanek prof. dr. Ilwofov knjige Princingerjeve „o najstareji zgodovini bavarsko-avstrijskega naroda“, — in pa pretres Terstenjakov Monetove knjige p. n. „keltiške preiskave“. Obá: Ilwof in Terstenjak ne hvalita omenjenih knjig in ju ometujeta po temeljitih znanstvenih preiskavah.

Prevzvišeni gosp. deželni poglavar so svetovali, naj se bere vés zanimivi spis Hicingerjev v Mitratovi špilji, ter so ga blagovolili sami od konca do kraja zboru brati. Ko je bil prebran, so se začeli pomenki. H koncu je obveljalo sledeče mnenje, da gosp. Hicingerjeva misel ni prazna, da podoba one navzgor odperete špilje, ki se znajde blizo Rožanca, eno uro od Černomlja, je enaka svetišču Mitratovemu, — da pa bi bilo še marsikaj pomisliti, preden bi se móгло to za gotovo terditi. Gotovo je ta reč vredna, da bi jo naši zgodovinarji in starinarji v resen prevdarek vzeli **).

Prizor iz gledišča sveta.

Nočna luč. (Dalje.)

Petnajst let pred ravno popisano prigodbo je stanoval na nekem brežulku dalmatinske zemlje blizo morja v sa-

*) Natis pervega predmeta današnjega zbora smo izpustili, ker tudi tistega, ki je sprožil to répliko, nismo natisnili v pomenkih prošenčnega zbora v „Novicah“. Nadjamo se tudi, da nam bojo častiti gosp. govornik za to hvaležni, ker bi sicer dolžnost vredniška terjala, da bi mógli citirati dve opazki iz „Auss. Beil. zum Ill. Bl. Nr. 30 vom 27. Juli 1833“, ki vse drugač tolmačite ono čerko. Pustimo raji pri miru, kar je bilo in ne pride več. Saj tudi M—ca nikdar v vsem ni bila C—a. Pax nobiscum! Vred.

**) Ker nas je gosp. prof. Terstenjak že davnej prosil, naj bi mu poskerbeli posnemek omenjene podobe, pa ga dosihmal menda še ni dobil, ponavljamo pri ti priliki to prošnjo očitno, naj bi mu jo gosp. fajm. Hicinger ali pa sl. družtvo poslali blagovolilo. Vred.